

رام - بیستم و دوم مهر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- (۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- (۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- (۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و دوم مهر

روز بیست و دوم مهرماه سال ۱۲۶۱ دانشگاه پنجاب (تصویر زیر) که قدیمی ترین دانشگاه مدرن پاکستان است تاسیس شد، و در آن هنگام نهادی بود که استعمارگران انگلیسی برای تقویت زبانهای قومی و ستیز با فرهنگ ایرانی در قلمرو اشغالی هند برپا کرده بودند. شانزده سال بعد، در ایران کشمکش میان هواداران و مخالفان مشروطه شدت گرفته بود. در این روز به سال ۱۲۸۷ اجتماع بزرگی از مخالفان مشروطه در باغشاه که مقرر محمدعلی شاه بود به دعوت آخوندهای درباری گرد آمدند. اوج این گردهمایی زمانی بود که شیخ فضل الله نوری (تصویر زیر) فریاد برآورد که مشروطه با شریعت سازگار نیست، و بعد تلگرافهایی را خواند که از طرف برخی از روحانیون شهرها و مردم در مخالفت با مشروطه به دستش رسیده بود. اینان البته همگی آخوندهایی خرده پا بودند و بیشتر رهبران دینی شیعه در عتبات و تهران و تبریز از مشروطه حمایت می کردند. این جماعت سرانجام عریضه‌ای به شاه نوشته و استدعا کردند از مشروطه صرف نظر نمایند. در همین روز

محمدعلی شاه شاهزاده عبدالمجید میرزا عین الدوله والی آذربایجان را از کار برکنار و به تهران احضار کرد و به جایش عبدالحسین میرزا فرمانفرما را به والیگری و سردار معتضد را به فرماندهی کل قشون آذربایجان منصوب کرد، که مقدمه‌ی

سرکوب جنبش
آزادخواهان تبریز
بود.

در ۱۲۹۶ کمیته‌ی مجازات محمدخان کدخدای امیرخیز را که هوادار مستبدین و روسها بود و فخرالمعالی مدعی‌العموم که در جریان کشتار آزادیخواهان تبریز نقش ایفا کرده بود را ترور کرد و به قتل رساند. در ۱۳۰۳ کمیته‌ی مرکزی جمهوری سوسیالیستی شوروی ترکستان تاسیس شد که رهبرانش ملغمه‌ای از کمونیستهایی بودند که در ضمن قوم‌گرای پان ترک هم محسوب می‌شدند. در ۱۳۱۴ عده‌ای از بانوان با پشتیبانی دولت برای خود انجمنی برپا ساختند و نام آن را «کانون بانوان» گذاشتند، که در دوران رضا شاه از جریانهای پیشرو در ترقی اوضاع زنان بود. دو سال بعد در ۱۳۱۶ در پشت کوه بی بی شهربانو نخستین سنگ بنای کارخانه های ذوب آهن نصب شد.

هیأت مؤسس حزب دموکرات آذربایجان زیر عکس استالین و لنین

ناصرخان و خسرو خان قشقایی

پس از اشغال ایران به دست متفقین، در ۱۳۲۴ هیأت مؤسسان حزب دموکرات آذربایجان تشکیل شد و پیشه‌وری به سمت صدر فرقه و شبستری به معاونت آن انتخاب شدند. شاخه‌ی حزب توده در آذربایجان هم با اشاره‌ی شوروی‌ها الحاق خود را به حزب دموکراتیک اعلام کرد. در ۱۳۲۵ سرلشگر زاهدی فرمانده نیروی جنوب به فارس وارد شد و با ناصر قشقایی مذاکراتی انجام داد تا ماجرای سرکشی عشایر جنوب را

با مسالمت حل کند. در ۱۳۴۰ مذاکرات بازرگانی ایران و ژاپن با شکست مواجه شد و در نتیجه کالاهای وارده و صادره دو کشور محدودیت بوجود آمد، و در ۱۳۴۱ دکتر جلال عبده نماینده ایران در سازمان ملل متحد به سمت حکمران گینه نو منصوب شد. یک سال بعد در ۱۳۴۲ دادگاه تجدید نظر نظامی طیب حاج رضائی و اسمعیل رضائی که از رهبران لوطی‌های تهران و رقیب شعبان جعفری بودند را محکوم به اعدام کرد و به بقیه‌ی هواداران‌شان که در جریان جنبش خرداد این سال فعال بودند، حبس‌های طولانی مدت داد. در همین روز قرار داد ایران با بازار مشترک در بروکسل امضاء شد.

آیت‌الله کاشانی در میان مریدانش: ۱- حاج حسین علم ۲- طاهر حاج رضایی ۳- شعبان جعفری ۴- حسین مهدی قصاب ۵- طیب ۶- اکبر حاج رضایی ۷- سید اکبر خراط

ماری استوارت

ویلیام فاتح در نبرد هستینگر

رابرت بروس

در تاریخ جهان بیست و دوم مهرماه با جنگهایی بزرگ و خونین قرین بوده است. بخش آغازین این جنگها به انگلستان و تلاش بریتانیاییها برای استیلا بر اسکاتلند مربوط می شود. در سال ۴۴۵ هجری خورشیدی نیروهای نورمن به رهبری ویلیام فاتح در نبرد سرنوشت ساز هستینگز بر انگلیسی ها چیره شدند و شاهشان هارولد دوم را کشتند. این نبرد هرچند خط سیر تاریخ انگلستان و اروپا را به کلی تغییر داد، با مقیاس آن روزگار به نسبت کم دامنه بود و هریک از طرفهای درگیر حدود ده هزار تن را وارد میدان کرده بودند. در ۷۰۱ رابرت بروس نیروهای ادوارد دوم شاه انگلستان را شکست داد و او را وادار کرد استقلال اسکاتلند را به رسمیت بشناسد.

در ۹۶۵ ماری استوارت ملکه ی اسکاتلند که بیش از هجده سال در انگلستان زندانی بود، به جرم دسیسه برای قتل ملکه الیزابت اول محاکمه و به اعدام محکوم شد، و در ۱۱۸۴ ناپلئون در نبرد الخینگن بر ارتش اتریش پیروز شد، هریک از دور طرف با ۱۶-۱۷ هزار نفر به میدان آمدند و تلفات اتریشی ها شش هزار تن بود. یک سال بعد (در ۱۱۸۵) ناپلئون در نبرد ینا-آورشنت بر پروس غلبه کرد، در این نبرد قوای پروس ۱۲۰ هزار تن و ناپلئون ۶۷ هزار تن نیرو داشتند و در نهایت پروس ۳۸ هزار تن تلفات دادند. ناپلئون پس از آن برلین را گرفت.

ناپلئون پیش از نبرد

ینا-اورشتت

به سال ۱۲۱۹ انگلیسی‌ها بشیر شهاب امیر مارونی لبنان را وادار به تسلیم کردند و قلمروش را تصرف کردند، در ۱۲۹۱ تئودور روزولت هنگام بازدید از میلوآکی پیش از سخنرانی‌اش توسط یک کافه‌دار نامتعاذل ترور شد و زخمی سطحی برداشت. او پس از حمله در حالی که گلوله‌ها هنوز در سینه‌اش بود طبق برنامه‌ای که داشت سخنرانی‌اش را برای مردم ایراد کرد، و در ۱۲۹۴ در جریان جنگ جهانی اول بلغارستان به قوای محور پیوست.

با آغاز جنگ جهانی دوم هم چندین رخداد مهم در این روز واقع شد: در ۱۳۱۲ آلمان نازی از کنفرانس خلع سلاح و سازمان ملل خارج شد، در ۱۳۲۲ ششصد تن از زندانیان اردوگاه مرگ سوبیبور در لهستان سر به شورش برداشتند و پس از کشتن یازده سرباز اس اس و زخمی کردن گروهی دیگر از نگهبانان گریختند. سیصد تن از آنها موفق به فرار شدند که پنجاه نفرشان از جنگ جهانی دوم جان سالم به در بردند. در ۱۳۲۳ اروین رومل سپهسالار آلمانی به خاطر مشارکت در توطئه‌ی قتل هیتلر وادار به خودکشی شد.

Ocaleni uczestnicy powstania w 1944 r. w Chełmie. Pierwszy od prawej w górnym rzędzie stoi Leon (Lejb) Feldhendler, syn rabina z Żółkiewki. W obozie był przywódcą powstania z ramienia Żydów polskich. W 1945 r. został zastrzelony przez Polaków w Lublinie w niewyjaśnionych okolicznościach

Surviving members of the revolt in 1944 in Chelm. The first from the right in the top row stands Leon (Lejb) Feldhendler, a son of rabbi from Żółkiewka. In the camp he was leader of the Polish Jews during the revolt. In 1945 he was shot by the Poles in Lublin in unexplained circumstances

عکسی ماندگار از مقاومت چینی‌ها با پرتاب سنگ در نبرد تپه‌ی مثلث (راست) و بازماندگان اردوگاه سوبیبور (چپ)

قلمرو خاوری هم سهم خود را از این درگیری‌ها برده است. در ۱۳۲۸ کمونیستهای چینی استان گوانگ‌ژو را گرفتند، در ۱۳۳۱ قوای کره‌ی جنوبی با همکاری متحدان آمریکایی‌اش به پایگاه چینی‌ها که پنجاه هزار سرباز را در خود جای می‌داد و در منطقه‌ی مثلث طلایی قرار داشت حمله کردند و نبرد تپه‌ی مثلث را آغاز کردند که خونین‌ترین جنگ این سال بود. چینی‌ها در این جنگ نوزده هزار و آمریکایی و کره‌ای‌ها هفت هزار تلفات دادند.

در بیست و دوم مهر سال ۱۳۳۶ ملکه الیزابت دوم اولین فرمانروای انگلیسی شد که در مراسم گشایش مجلس کانادا شرکت کرد و در اوتاوا به این مناسبت سخنرانی کرد، در ۱۳۴۱ یک هواپیمای جاسوسی آمریکایی از موشک‌های کارگذاری شده در خاک کوبا عکسبرداری کرد و به این ترتیب بحران موشکی کوبا شروع شد (تصویر زیر، چپ)، و در ۱۳۴۳ مارتین لوتر کینگ جایزه‌ی صلح نوبل را برد. در ۱۳۴۳ لئونید برژنف با همدستی آلکسی کوسیگین به رهبری شوروی رسید و خروشچف را عزل کرد و به تبعید فرستاد،

و در ۱۳۵۲ صد هزار تن به جنبش دانشجویی تاماسات پیوستند و در تایلند بر ضد دولت تانوم تظاهرات کردند. پلیس بر روی ایشان آتش گشود و ۷۷ تن را کشت (تصویر زیر راست).

در سال ۱۳۶۰ حسنی مبارک پس از ترور انور سادات به ریاست جمهوری مصر رسید، در ۱۳۸۱ رونالد ریگان به قاچاقچیان مواد مخدر اعلان جنگ داد، و در ۱۳۷۳ یاسر عرفات و شیمون پرز و اسحاق رابین جایزه‌ی نوبل صلح را گرفتند.

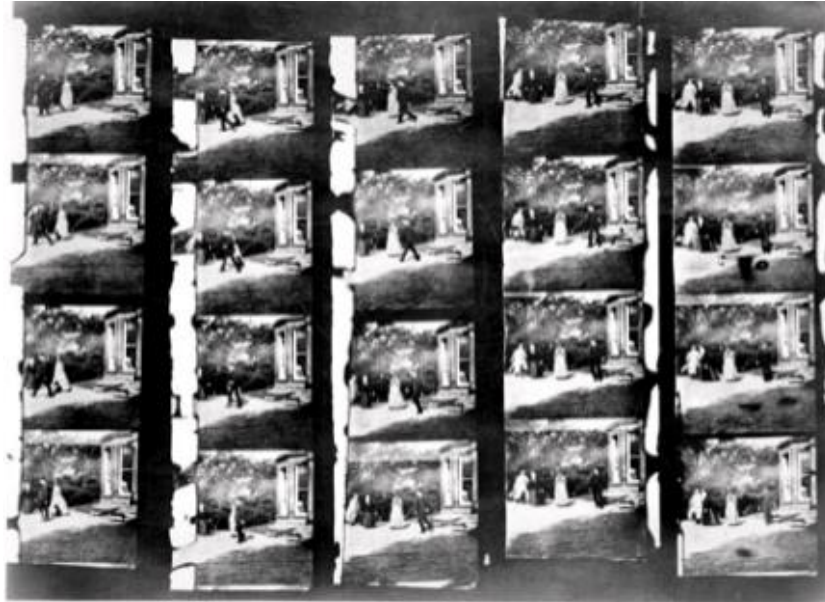
این روز با چند رخداد دینی هم مصادف بوده است. در ۱۰۳۵ پاکدینان (پیوریتن‌ها) که در ماساچوست قدرت را در دست داشتند قانونی گذراندند و «جماعت مذهبی دوستان» یا همان کواکرها را مورد تعقیب قرار دادند. در ۱۱۵۲ اولین وزارت آموزش و پرورش اروپا در سرزمین مشترک المنافع لهستان-لیتوانی تعریف شد، که در واقع مدرسه‌ای دینی بود، و در ۱۳۳۷ دکتر آمبدکار رهبر نجس‌های هند با ۳۸۵ هزار تن از پیروانش به آیین بودایی گرویدند.

راست: جون بائز

میان: Winnie-the-Pooh

چپ: چاک ییگر

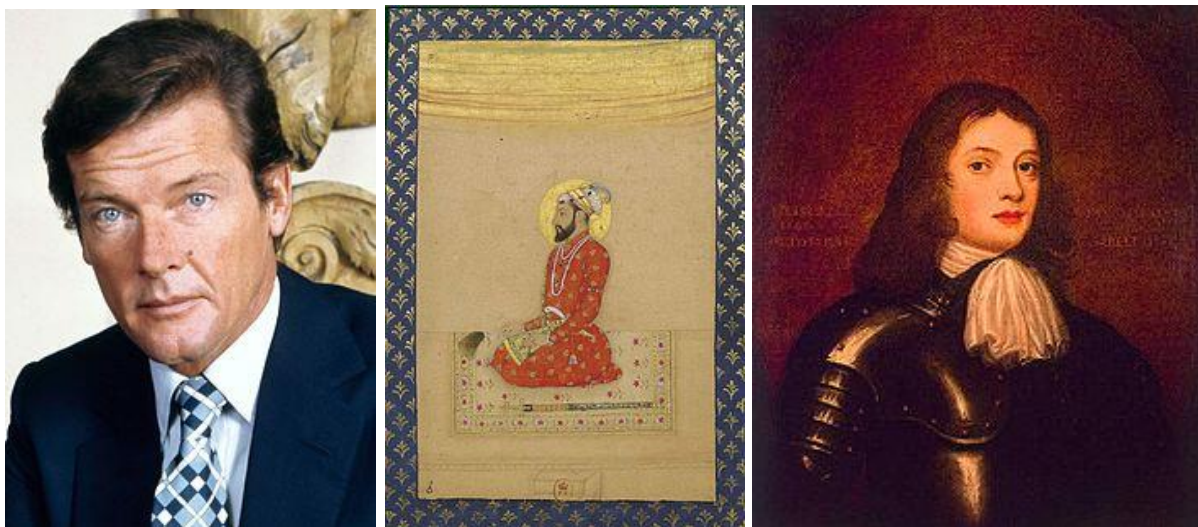

در همین روز به سال ۱۲۶۳ جورج ایستمن مخترع آمریکایی حق ساخت فیلم عکاسی را ثبت کرد، در ۱۲۶۷ لویی دو پرنس اولین فیلم با نام «صحنه‌ی باغ راوندهی» را گرفت (تصویر بالا)، و در ۱۳۰۵ کتاب کودکان Winnie-the-Pooh برای اولین بار منتشر شد. در ۱۲۹۲ در جریان ریزش معدن سنگ‌هنید در انگلستان ۴۳۹ کارگر معدن کشته شدند، و در ۱۳۲۶ سرهنگ نیروی هوایی آمریکا چاک بیگر برای نخستین بار با سرعت بیش از صوت پرواز کرد. در ۱۳۴۶ هم جوان بائز خواننده‌ی آمریکایی به خاطر آن که راه ورودی یک پایگاه نظامی در اوکلند کالیفرنیا را در اعتراض به جنگ ویتنام سد کرده بود، بازداشت شد. در ضمن در همین روز به سال ۱۳۴۷ بود که آپولو ۷ اولین تصویر از فضانوردان در مدار زمین را مخابره کرد که

در تلویزیون نمایش داده شد.

حسن البنا در میان یارانش

زادگان مشهور این روز عبارتند از: بهادر شاه گورکانی (تصویر بالا، میان) پسر اورنگزیب و هفتمین شاه گورکانیان هند (۱۰۲۲)، ویلیام پن بازرگان انگلیسی (۱۰۲۳)، از اولین گروندگان به جنبش کواکرها که بنیانگذار پنسیلوانیا شد، فردیناند هفتم (تصویر بالا راست) شاه اسپانیا (۱۱۶۳)، آدولف مونتیچلی نقاش فرانسوی (۱۲۰۳)، هانا آرنه و حسن البنا (تصویر زیر) بنیانگذار اخوان المسلمین (۱۲۸۵)، راجر مور (تصویر بالا، چپ) هنرپیشه انگلیسی (۱۳۰۶)، موبوتو سسه‌کو رئیس جمهور کنگو (۱۳۰۹)، و فرح پهلوی (۱۳۱۷). در همین روز به سال ۴۷۱ نظام‌الملک توسط به دست فداییان اسماعیلی کشته شد، و در ۵۶۳ یوسف اول خلیفه‌ی موحدون درگذشت.